

Otizm Spektrum Bozukluğu

İlk olarak 1943 yılında Kanner tarafından ortaya konulan otizm terimi yıllarca birçok çalışmaya konu olmuştur. şizofreni, kendi iç dnyasında yaşayan, psikopati gibi farklı şekillerde dile getirilen OSB, 1980 yılına kadar **ocukluk şizofrenisi** olarak bilinmekteydi. Amerikan Psikiyatri Birliği, DSM III ile otizm terimini **ilk kez ayrı bir kategoride** yayınlamıştır. 2013 yılında yayınlanan DSM V ile yaygın gelişimsel bir bozukluk olarak kabul edilmiş ve DSM V ile birlikte Asperger sendromunu da içerisine alarak belirli tanı kriterleri oluşturulmuştur.

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), **doğumla birlikte gelen ya da yaşamın ilk üç yılında ortaya çıkan** nro gelişimsel bir bozukluktur. Sosyal etkileşim becerilerinde sınırlılık, takıntılı davranışlar, iletişim sorunları ve rutine bağlılık gibi ozellikleri barındıran otizm 2014 yılında yapılan araştırmaya göre **her 68 çocuktan birinde** gürılmektedir. Tam olarak Otizmin sebepleri bilinmemektedir. Ancak genetik faktörler ve çevresel koşulların **nro gelişimsel bir bozukluk** olan Otizmi ortaya çıkarabileceğine dair farklı görüşler mevcuttur. Yapılan araştırmalar herhangi bir aşının otizme neden olmadığını saptamıştır. Ancak genetik mutasyonlar, hamilelikte alınan ilaçlar, gebelik yaşı, viral enfeksiyonlar ve hava kirliliği gibi sebeplerin üzerinde durulmaktadır.

Otizm Spektrum Bozukluğu'nun kendini gösterdiği belli başlı **belirtileri** vardır. Bunlar;

- Ekolali
- Sosyal becerilerde sınırlılık (Göz teması kurmama ya da kaçınma, duygusal ifadelerden yoksunluk, iletişim becerilerin sınırlılık, yalnız oyun oynama, etkileşim başlatma ve sürdürmede yaşanan zorluklar)
- Aşırı tepki
- Rutinlere aşırı bağlılık
- Tekrarlayan davranışlar
- Sallanmak, parmak uçlarında yürümek
- Ortak hayaller kurmada sınırlılık
- Dönen cisimlere olan aşırı ilgi
- Uyarılara tepkisizlik ya da aşırı tepkisellik

Doğumdan sonraki ilk yıllarda ortaya çıkan otizm; sosyal yaşantıda, okul ortamında, iç hayatında ve daha birçok alanda bireylerin sorun yaşamasına neden olabilmektedir. Erken yaşlarda yapılacak tanılama ile doğru müdahalelerin uygulanması sonucunda gelişim sağlanabilmektedir. Hatta yoğun eğitimsel müdahaleler sonucunda ergenlik döneminde akranlarına yetişebilmektedir.

Yukarıda ifade edilen belirtilerin olması durumunda, gelişim testlerinin sonuçları ve gözlemler neticesinde **uzman doktorlar tarafından tanı konulmaktadır**. OSB ile ilgili rutin taramaların yapılması da sürece katkı sağlamaktadır. Taramanın amacı çocuğun ayrıntılı değerlendirmeye ihtiyacının varlığını belirlemektir. Ülkemizde ayrıntılı değerlendirmeyi yapıp otizm tanısı koyabilecek kişiler **ocuk ruh hastalıkları uzmanı ve ocuk nöroloğudur**. Uzmanlar, otizmin varlığını tam olarak belirleyen tanı ölçeği olmadığı için bilişsel, dil ve sosyal beceri alanlarında çeşitli gelişimsel testler önerir ve uygularlar. Ancak şüphe duyulan çocuklar için geçerlik ve güvenilirlikleri uygun olan Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği ve Otizm Davranış Kontrol Listesi yardımcı kaynaklar olarak kullanılabilir.

Otizmin ortaya çıkması için belirtilerin bir ya da birkaçının **bulunması yeterli değildir**. Önemli olan ne sıklıkla, ne yoğunlukla, hangi durumlarda ortaya çıktığı, öğrenmeyi ne denli etkilediği gibi sorulara verilecek yanıttır. Eğer ocuğa tüm testler ve gözlemler sonucunda otizm tanısı

uzmanlar tarafından konulmuşsa devreye rehberlik ve araştırma merkezi girer. Burada yapılacak eğitsel değerlendirme ile çocuğun eğitsel düzenlemeleri, gideceği eğitim ortamı ve çocuğun alacağı eğitsel destek belirlenmektedir. RAM'larda çeşitli standartlaştırılmış ya da standart olmayan testler yardımı ile ve çocuğun özelliklerine, yaşına uygun ölçme araçlarıyla eğitsel değerlendirme alınmaktadır. Bu değerlendirme neticesinde de **çocuk için uygun olan eğitim ortamına** yönlendirme yapılmaktadır.

07.04.2021

Ali İSMAİLOĞLU
Özel Eğitim Öğretmeni